

มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
กรุงเทพมหานคร

นางสาวมาลินี ทองเรืองโรจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974 - 576 - 659 - 3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15464

10303029

THE CONCEPTS OF FAMILY LIFE EDUCATION OF MATHAYOM SUKSA
SIX STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS

Miss. Malinee Thongruangroj

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974 - 576 - 659 - 3

มาลินี ทองเรืองโรจน์ : มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร (THE CONCEPTS OF FAMILY LIFE EDUCATION OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ลาวัณย์ วิทยาอุทพิกุล, 210 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกัน ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 730 คน จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการศึกษา 2531 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน (Multi-Stage Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิม เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าทีและวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา 5 ด้านคือ มโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว ชีวิตสมรส การอบรมเลี้ยงดูบุตร กฎหมายครอบครัว มรดก และการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมกับชีวิตครอบครัวถูกต้อง โดยมีค่ามัชฌิม เลขคณิต เท่ากับ 39.52 จากคะแนนเต็ม 63 คะแนน
2. การเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว พบว่า
  - 2.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
  - 2.2 นักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวแตกต่างกันในด้านการศึกษาและอาชีพของบิดาและมารดา มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ส่วนนักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวที่เอื้ออำนวยและไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนา มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
  - 2.3 นักเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกัน มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตสมรสและการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ภาควิชา .....มัธยมศึกษา.....
สาขาวิชา .....การสอนสังคมศึกษา.....
ปีการศึกษา .....2531.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

MALINEE THONGRUANGROJ : THE CONCEPTS OF FAMILY LIFE EDUCATION OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS, THESIS ADVISOR: ASST. PROF. LAWAN WITYAWUDHIKUL, 210 pp.

The purposes of this research were to study and to compare the concepts of family life education of Mathayom Suksa six students between boy and girl students, among students with different family backgrounds, and among students with different learning sources of family life education. The samples were 730 Mathayom Suksa six students in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Bangkok Metropolitan in the academic year of 1988, which were selected by multi-stage stratified random sampling. A test with a reliability of 0.83 on concepts of family life education constructed by the researcher was administered to the samples. The obtained data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance.

The research findings were as follows:

1. Mathayom Suksa six students in Bangkok Metropolitan had correct concepts of family life education in five aspects : family institution, marriage, rearing, family laws, and impacts of changes in science and technology, politics, economics, society and culture on family life with the mean score of 39.52 from total scores of 63.

2. The comparison of concepts of family life education of the samples were as follows:

2.1 The concepts of family life education of boy and girl students were significantly different at the .05 level.

2.2 The concepts of family life education among students with different family backgrounds on their parents' educational level and occupations were not significantly different at the .05 level. The concepts of family life education of students with and without family support on learning and developing concepts of family life education were significantly different at the .05 level.

2.3 The concepts of the family life education of the students with different learning sources were significantly different at the .05 level in concepts of marriage and rearing.

ภาควิชา .....มัธยมศึกษา
สาขาวิชา .....การสอนสังคมศึกษา
ปีการศึกษา ๒๕๓๑.....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๒๕๓๑

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลาวัณย์ วิทยาอุทตนิกุล อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือให้กำลังใจอย่างดียิ่งตลอดเวลา ศาสตราจารย์ยุพิน พิพิธกุลที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับสถิติ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ที่กล่าวนามมานี้เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

นอกจากนี้ความสำเร็จของผู้วิจัยยังเนื่องมาจากความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลย์ศรี วาสนสมสิทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช ผู้เป็นประธานและกรรมการในการสอบ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและแนะนำแก้ไขร่างขอบเขตมโนทัศน์และแบบสอบ ที่ ๆ และเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาตลอดโดยเฉพาะอาจารย์มาลี ไคสกุล อาจารย์ศิริพรรณ ใจยอดศิลป์ อาจารย์พรทิพย์ สิงห์โคทอง อาจารย์ทวี แบนัญญานนท์ อาจารย์อุตร ฤชาฯ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดจนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่ง และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งให้ทุนในการทำวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ดำเนินไปได้จนสำเร็จดังปรากฏ

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ แม่ พี่ ๆ น้อง ที่ให้ความรักความเอื้ออาทรห่วงใย และเป็นกำลังใจที่ดีมาตลอด

มาลินี ทอง เรืองโรจน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความมา เป็นและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	8
ขอบ เขตของการวิจัย	8
สมมติฐานในการวิจัย	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ความสำคัญของครอบครัวต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม	14
สภาพและปัญหาชีวิตครอบครัวในสังคมไทย	19
ชีวิตครอบครัวศึกษา	34
ความหมายและความสำคัญของชีวิตครอบครัวศึกษา	34
มโนทัศน์ เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา	38
เป้าหมายและจุดมุ่งหมายของชีวิตครอบครัวศึกษา	40
หลักการของชีวิตครอบครัวศึกษา	48
การให้การศึกษา เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา	52
หลักสูตรมัธยมศึกษาของไทยกับชีวิตของครอบครัวศึกษา	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
งานวิจัยภายในประเทศ	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาชีวิตครอบครัว.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชีวิตครอบครัวศึกษา.....	63
งานวิจัยต่างประเทศ	94
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาชีวิตครอบครัว.....	94
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชีวิตครอบครัวศึกษา.....	102
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	114
การศึกษาค้นคว้าข้อมูล.....	114
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
การสุ่มตัวอย่างประชากร.....	116
การเก็บรวบรวมข้อมูล	117
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	120
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	138
บรรณานุกรม	155
ภาคผนวก	171
ประวัติผู้วิจัย	210

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพของนักเรียน	121
2	จำนวนร้อยละของนักเรียนที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา จำแนกตามแหล่งการเรียนรู้	123
3	ศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร	124
4	เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง	126
5	เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	129
6	เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	130
7	เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน	131
8	เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน	133
9	เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวในลักษณะเอื้ออำนวย และไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนา มโนทัศน์เกี่ยวกับครอบครัวศึกษา	135
10	เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้ ครอบครัวศึกษาแตกต่างกัน	137